

Herdenkingswoord van de minister-president na het overlijden van Paus Johannes Paulus II, Eerste en Tweede Kamer, 5 april 2005

Voorzitter,

Met groot respect herdenken wij Paus Johannes Paulus II, die meer dan een kwart eeuw het gezicht was van de Rooms-Katholieke kerk.

Een kerk met een miljard gelovigen, verspreid over vrijwel de gehele wereld, rouwt om het verlies van een geliefd leidsman.

Hij was een geestelijk leider die zeer velen wist te inspireren. Ook buiten katholieke kring is er grote waardering voor zijn onvermoeibare strijd voor vrede en rechtvaardigheid en voor zijn inspanningen om de dialoog tussen mensen met verschillende geloofsovertuigingen te versterken.

Johannes Paulus II was in 1978 de eerste niet-Italiaanse paus in meer dan vier en een halve eeuw. De band met zijn geboorteland Polen is altijd bijzonder sterk gebleven. Hij studeerde er tijdens de Tweede Wereldoorlog in het geheim voor priester. Hij was er aartsbisschop en kardinaal. En na zijn verkiezing tot Paus kwam hij er regelmatig terug.

De paus heeft van heel dichtbij gezien en ervaren wat onvrijheid en onderdrukking betekenen. Hij steunde als kardinaal de Poolse anti-communistische beweging Solidariteit en juichte de vreedzame revolutie in Polen toe.

Als Paus bleef hij zich uit volle overtuiging inzetten voor de democratie en voor verdraagzaamheid en vrede. Hij verkondigde zijn vredesboodschap over de hele wereld. In volle stadions voor honderdduizenden mensen. Maar ook in intieme gesprekken onder vier ogen met wereldleiders.

“We mogen nooit berusten in onrecht en armoede”, hield hij de wereld voor. En hij riep mensen op te doen wat in hun vermogen ligt. “Je kunt als mens het verschil maken”, was zijn stelregel. Een stelregel waar hij zelf naar leefde en handelde.

Het aanhalen van de contacten met andere wereldgodsdiensten zag hij als een belangrijke opdracht. Johannes Paulus II zocht de dialoog met moslims en was de eerste paus die de synagoge van Rome bezocht.

We herinneren ons zijn bezoek aan Jeruzalem in 2000, waar hij een briefje met een persoonlijk gebed tussen de stenen van de Klaagmuur schoof.

Geloof en daadkracht zijn voor Paus Johannes Paulus II altijd twee kanten van dezelfde medaille geweest. Bidden en werken waren voor hem onlosmakelijk met elkaar verbonden. Vandaar zijn tomeloze inzet en zijn niet aflatende ijver.

Daarvoor verdient hij ons respect, ook al vertolkte hij soms standpunten die hier in Nederland ook kritisch werden bejegend.

Spreeken kon hij niet meer, toen hij enkele dagen voor zijn overlijden voor het laatst in het openbaar verscheen. Maar ook zonder woorden was duidelijk dat hij zich tot het einde toe verantwoordelijk bleef voelen voor de mensen die aan zijn zorgen waren toevertrouwd.

Tot het laatst toe wilde hij een bron zijn van troost en bemoediging.

Paus Johannes Paulus II was een moedig en sociaal bewogen man. Een strijder voor de menselijke waardigheid die nieuwe bruggen heeft helpen slaan tussen verschillende culturen en religies.

Laten we dankbaar zijn voor al het goede dat hij ons heeft nagelaten.